

ЧИННИКИ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ ОСОБИСТОСТІ В ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ

Ляшенко Олексій Андрійович

*кандидат психологічних наук,
доцент кафедри теоретичної та
консультативної психології
НПУ імені М.П. Драгономава*

Достатня Олександра Андріївна
*студентка 2 курсу, 22 МГПС групи
спеціальності «Психологія»*

Проблема самовизначення в наш час набуває особливого значення. Самовизначення має ціннісно-смыслову природу, яка впливає на досягнення певного рівня включеності особистості у систему соціальних взаємин, на основі якого виробляються вимоги до особистості в її майбутній професії.

Юнацький вік - період, в якому відбуваються найбільш значні зміни в психіці особистості. Цей вік характеризується активним ростом самосвідомості, що пов'язано із розвитком особистісної рефлексії. Юнак поглиблено вивчає себе, свої взаємостосунки з оточуючими, власні можливості і домагання, свої сильні і слабкі сторони, збагачуючи самосвідомість новим матеріалом. Така рефлексія протягається з минулого в майбутнє, тобто з'єднує його переживання про себе в дитинстві з його очікуваннями від себе в дорослому житті. Юнак постійно аналізує навколишній світ, інших людей, самого себе і навіть власну рефлексію. Саме тому, особливості цього вікового періоду, відповідно до поглядів В.І. Слободчикової і Г.А. Цукермана, визначаються формуванням нового типу пізнавальних інтересів, які призводять до виникнення внутрішньої рефлексії [2,3].

Професійне самовизначення є значущим компонентом професійного розвитку особистості в юнацькому віці та виступає критерієм професійного становлення як однієї із форм особистісного розвитку. Це утворення розглядається як перший в житті старшокласників значущий та серйозний вибір та важлива характеристика соціально-психологічної зрілості особистості. Старшокласнику, закінчуючи шкільне навчання, необхідно визначити подальший життєвий шлях та розпочати процес професійного самовизначення, який відбувається протягом чотирьох етапів. Перший – відбувається у вигляді дитячої гри, в ході якої діти приймають на себе різні професійні ролі і програють окремі елементи пов'язані з їх тим чи іншим шаблоном поведінки. Другий етап підліткових фантазій відбувається тоді, коли старшокласники дивляться на себе у мріях як на представника обраної майбутньої професії. Третій етап, який охоплює весь підлітковий

та юнацький вік, визначає попередній вибір професії. Різні види діяльності в юнацькому віці оцінюються та сортуються з точки зору інтересів та захоплень старшокласника. Останній, четвертий етап - це безпосередній вибір професії, який включає два головні компоненти: визначення рівня кваліфікації майбутньої праці та тривалості необхідної підготовки до нього, тобто вибір конкретної спеціальності [5].

Водночас, юнацьке самовизначення має комплексний характер, так як розповсюджується не тільки на професійну сферу (вибір майбутньої трудової діяльності), а й на сімейну (вибір шлюбного партнера, створення сім'ї), громадянську (активна соціальна позиція, вибір друзів) тощо.

Проаналізувавши дослідження [1,3,6,7,8], спрямовані на вивчення професійного самовизначення у юнацькому віці, ми змогли визначити основні чинники становлення професійного самовизначення юнаків та поділити їх на групи: зовнішні, пов'язані з впливом соціуму, та внутрішні, які залежать від особистісних психологічних якостей. Важлива роль у першій групі відводиться сім'ї. Батьки різними способами здійснюють свій вплив: стимулюють до прямого успадкування власної професії дітьми або продовження сімейного бізнесу. Вони впливають, навчаючи своєї професії, стимулюючи відповідні інтереси у дітей з самого раннього віку, впливаючи своєю сімейною атмосферою.

Другим важливим чинником визначення бажаної професії є позиція близьких друзів, товаришів та однокасинок. Більшість молодих людей погоджують свої професійні плани і з батьками, і з друзями (під впливом товаришів можуть за компанію обрати той чи інший навчальний заклад).

Також на професійний вибір юнаків впливають вчителі в старших класах. Педагоги можуть побачити задатки і схильності школяра та спрямувати до вибору певної професії або зацікавити власними прикладом до певної дисципліни.

Досить актуальним є вплив наявності навчальних закладів на території проживання майбутніх абітурієнтів. Часто в невеликих містах і тим більше в сільській місцевості немає достатнього спектра навчальних закладів, а отже більшість юнаків будуть вузько орієнтовані.

Не останню роль займає і престижність певної спеціальності. З цим пов'язаний вибір старшокласниками «модних» спеціальностей, які не завжди є затребуваними на ринку праці. Окремо варто звернути увагу на малу проінформованість учнів старших класів про особливості кожної професії, професійні вимоги, обов'язки ін. Водночас, статево-рольові стереотипи можуть сприяти тому, що юнаки проявляють більший інтерес до науково-технічних дисциплін, а дівчата більш схильні до сфери мистецтва або обслуговування.

До групи внутрішніх чинників становлення професійного самовизначення особистості в юнацькому віці можна віднести:

- здібності, спрямованість, що допомагають учню в тій чи іншій діяльності, сприяють знаходженню ефективних способів вирішення

поставлених завдань та породжують особливий інтерес до виконуваної діяльності. Багато юнаків роблять нереалістичні вибори, мріють про високопрестижні професії, для яких у них немає необхідних задатків. Однак, інтерес та мотивація впливають на досягнення успіху на обраному професійному шляху не в меншій мірі, ніж здібності;

- інтернальний локус контролю — суб'єктивне сприйняття відповідальності за події, які відбуваються в житті особистості, результати своїх дій та професійний вибір;

- рівень самооцінки, який відображає ступінь розвитку почуття самоповаги, відчуття особистої цінності і позитивного самоставлення до себе. Самоцінку співвідносять із мірою впевненості у собі, із «силою Я», що пов'язана з рівнем розвитку вольових якостей та емоційної стабільності. Чим адекватніше юнаки будуть оцінювати свої можливості, тим краще це буде впливати на становлення професійного самовизначення;

- рівень домагань, що відображається в розумінні своїх можливостей, актуальних установок, цінностей особистості, тобто того, що для юнака має першочергове значення в даний період життя. Ситуація будь-якого життєвого вибору передбачає вплив не тільки особистої думки, але і різних зовнішніх факторів;

- рівень мотивації до навчальної діяльності, який пов'язаний зі співвіднесенням мотивів та мети навчальної діяльності. На основі цілеспрямованості можливі реалізація актуальних і народження нових мотивів професійного навчання;

- зацікавленість у майбутній професії, яка характеризується усвідомленою потребою в адекватному виборі професії та проявляється у вигляді набутої активності;

- гендерн-статеві відмінності юнаків проявляються в тому, що жінки віддають перевагу роботі з людьми і надають великого значення якості виробничих відносин, тоді як чоловіки надають великого значення свободі і автономії діяльності; для дівчат характерні — об'єднання стереотипно «жіночих» цінностей життя (світ і ієрархія соціальних відносин). Вибір юнаків дозволяє припустити формування двох різних типів чоловічої самоідентифікації. Перший з яких орієнтований на традиційний стереотип чоловіка, який включає відвагу, натиск, боротьбу, а другий включає нейтральні, незалежні від статі характеристики. Хлопці та дівчата подібним чином визначають ведучі та неприйнятні життєві установки, однак сам профіль життєвих пріоритетів трохи видозмінюється в залежності не тільки від статі, а й вибору професії. Порівняння між профілем фемінних і маскулінних якостей для старшокласниць, які обрали стереотипно «жіночі» (психологія і соціальна робота) або більш «чоловічі» (інформатика або бізнес) спеціальності, також вказує на зв'язок особистісних властивостей і віддається перевага стилю життя; більшість юнаків обирають професії, відповідні їх гендерної ролі;

- рівень рефлексивності як ключовим чинник становлення

професійного самовизначення. В процесі розвитку особистості рефлексія виступає на різних рівнях і в різних формах. Як властивість індивіда, рефлексивність є здатністю відобразити не лише свій образ «Я», а й усвідомлювати сутність своєї взаємодії з іншими людьми. В міжособистісних стосунках рефлексія виступає важливим компонентом моральності поведінки індивіда.

На нашу думку, одним з найважливіших чинників становлення професійного самовизначення юнаків є рефлексивність. Саме розвиток цього утворення, на думку О.А. Ляшенка, визначає розвиток більшості вищезгаданих чинників, зокрема самооцінки, ціннісних мотивацій, усвідомленні власних здібностей та постановці адекватних цілей у професійному розвитку. Водночас розвиток цього утворення стимулює становлення власної суб'єктності юнака, а отже і власного свідомого вибору професії [4].

Важливість створення рефлексивного середовища згадується в роботах І. М. Семенова. Він вважає, що рефлексивне середовище пов'язане з відкриттям, включенням для осмислення і переосмислення всіх компонентів діяльності: предметно-інтелектуального, організаційно-регулятивного, комунікативно-кооперативного, особистісно-мотиваційного, що створює актуальне поле для свідомого вибору перспектив в плані цінностей, смислів, форм і засобів самореалізації та саморозвитку, дає можливість виробити унікальний спосіб життєтворчості, випробувати його та виявити власний конструктивний потенціал [2, 5].

Оволодіння рефлексією як здатністю до критичного самоаналізу збагачує Я-концепцію людини. Спостерігаючи себе в різних ситуаціях та оцінюючи свої можливості й здібності, порівнюючи себе зі значущими іншими людьми, особистість краще усвідомлює свої сильні і слабкі сторони, індивідуальні особливості своєї особистості. Придбаний в рефлексії досвід самопізнання збагачує і розширює уявлення людини про саму себе. Це дозволяє їй будувати більш адекватні її можливостям цілі на майбутнє.

Проведений нами теоретичний аналіз наукової літератури показав, що на розвиток професійного самовизначення впливає багато чинників, а головне для юнаків у цей період знайти власне бачення майбутньої професії. Серед основних чинників та умов свідомого професійного самовизначення варто виділити наявність можливості вивчати світ професій; здатність адекватно оцінювати свої якості при виборі професії; можливість формувати адекватну оцінку ситуації вибору професії та індивідуальну ієрархію мотивів. Водночас окремим фактором успішного самовизначення у юнацьковій віці є вміння юнака рефлексувати власну поведінку, вміння та здібності та розуміння причин надання переваги певним спеціальностям.

Таким чином можна стверджувати, що потрібна цілеспрямована соціально-психологічна підтримка молодим людям, які переживають труднощі в становленні професійного самовизначення. Така підтримка передбачає розвиток рефлексії, формування стійкої позитивної самооцінки,

підвищенню рівня самоствалення, розширення знань про свої особистісні якості, здібності та переосмислення власного професійного буття.

Список використаної літератури:

1. Йовайша Л.А. Проблемы профессиональной ориентации школьников: Пер. с лит. – М.: Педагогика, 1983. – 128 с.
2. Карпов А. В. Рефлексивность как психическое свойство и методика ее диагностики // Психологический журнал, 2003. – Т. 24. – № 5. – 45–57 с.
3. Климов Е.А. М Психология профессионального самоопределения.: Академия, 2004 - 304 с.
4. Ляшенко, О. А. Розвиток рефлексивності як чинника становлення психологічної позиції рівності майбутніх викладачів / О. А. Ляшенко // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 12 : Психологічні науки : зб. наук. праць. - Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2017. - Вип. 6 (51). - С. 190-196.
5. Разина Т.В. Рефлексия в педагогическом мышлении / Психология профессионального педагогического мышления / Под. ред. М. М. Кашапова. –М.: Институт психологии РАН, 2003. – С. 233 – 282.
6. Побірченко Н.А. Формування особистісної готовності учнів загальноосвітньої школи до підприємницької діяльності.: Дис. докт. психол. наук / Інститут педагогіки і психології професійної освіти АПН України. – К., 2000. – 456 с.
7. Пряжников Н.С. Профессиональное и личностное самоопределение. – М.; Воронеж, НПО «МОДЭК», 1996. – 256 с.
8. Формирование личности старшеклассника / Под ред. И.Ф. Дубровиной. – М: Педагогика, 1989. – 168 с.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА
Факультет філософії і суспільствознавства
Факультет педагогіки та психології

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«АКАДЕМІЯ РОЗВИТКУ ПСИХОЛОГІЧНОЇ НАУКИ І
ПРАКТИКИ»

ГУМАНІТАРНИЙ КОРПУС

Випуск 23 (том 1)

**Збірник наукових статей з актуальних проблем
філософії, культурології, психології, педагогіки та історії**

2019

УДК 159.9+1+37+93](063)
ББК 88я431+87я431+74я431+63я431
Г94

Редакційна колегія:

Бондар В.І. – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України, декан факультету педагогіки і психології НПУ імені М.П.Драгоманова, Заслужений працівник освіти України

Герчанівська П.Е. – доктор культурології, професор, завідувач кафедри культурології та інформаційних комунікацій Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв

Дробот І.І. – доктор історичних наук, професор, декан факультету філософії і суспільствознавства НПУ імені М.П.Драгоманова, Заслужений діяч науки і техніки України

Долінська Л.В. – кандидат психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології, заступник декана факультету філософії і суспільствознавства НПУ імені М.П.Драгоманова з наукової роботи та міжнародних зв'язків, Заслужений працівник освіти України

Крагель К.О. – голова Студентського наукового товариства факультету філософії і суспільствознавства НПУ імені М.П. Драгоманова

Майданик І.З. – доктор філософських наук, завідувач кафедри культурології гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування

Матвієнко О.В. – доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки та методики початкового навчання, заступник декана факультету педагогіки і психології НПУ імені М.П.Драгоманова з наукової роботи

Морозов І.В. – доктор культурології, професор кафедри менеджмента соціокультурної діяльності Білоруського державного університету культури і мистецтв

Меднікова Г.С. – доктор філософських наук, професор кафедри культурології та філософської антропології НПУ імені М.П.Драгоманова

Митник О.Я. – доктор педагогічних наук, завідувач кафедри практичної психології НПУ імені М.П.Драгоманова.

Можейко М.О. – доктор філософських наук, професор, завідувача кафедрою методології гуманітарних наук Білоруського державного університету культури і мистецтв

Приходько Ю.О. – доктор психологічних наук, професор кафедри психології і педагогіки факультету педагогіки і психології НПУ імені М.П.Драгоманова, академік Академії наук вищої школи України

Синьов В.М. – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України, декан факультету корекційної педагогіки і психології НПУ імені М.П.Драгоманова, президент Асоціації корекційних педагогів України

У збірнику подано наукові статті за матеріалами VII Міжнародної науково-практичної конференції «Наукові пошуки: актуальні проблеми теорії і практики» (22 лютого 2019 р.).

У працях аспірантів, студентів та молодих вчених з України та Польщі висвітлено актуальні теоретичні та прикладні проблеми психології, філософії, культурології, історії, педагогіки, а також представлено міждисциплінарні пошуки та здобутки.

Упорядники:

Кучеренко Є.В. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології і педагогіки НПУ імені М.П. Драгоманова

Русаків С.С. – кандидат філософських наук, доцент кафедри культурології та філософської антропології НПУ імені М.П. Драгоманова

Гуманітарний корпус: [збірник наукових статей з актуальних проблем філософії, культурології, психології, педагогіки та історії] – Випуск 23 (том 1). – Вінниця : ТОВ Нілан-ЛТД, 2019. – 136 с.

УДК 159.9+1+37+93](063)
ББК 88я431+87я431+74я431+63я431
ISBN

© Автори статей, 2019
© Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, 2019
© Видавництво «Нілан Лтд», 2019

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
M.P. DRAHOMANOV NATIONAL UNIVERSITY OF PEDAGOGY
Faculty of Philosophy and Social Science
Faculty of Pedagogy and Psychology

NATIONAL UNIVERSITY OF LIFE AND ENVIRONMENTAL
SCIENCES OF UKRAINE

ACADEMY FOR DEVELOPMENT OF PSYCHOLOGICAL
SCIENCE AND PRACTICE

HUMANITARIAN CORPUS

Issue 23 (Vol. 1)

**Collection of scientific articles on contemporary problems of
philosophy, cultural studies, psychology, pedagogy and history**

2019

Editorial Board:

V.I. Bondar, Doctor of Sciences in Pedagogy, Professor, full member of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Dean of the Faculty of Pedagogy and Psychology of M.P. Dragomanov National University of Pedagogy, Meritorious Worker of Education of Ukraine

P.E. Herchanivska, Doctor of Sciences in Cultural Studies, Professor, Chair of the Cultural Studies and information communications Department of National Academy of Culture and Arts Management

I.I. Drobot, Doctor of Sciences in History, Professor, Dean of the Faculty of Philosophy Education and Science of M.P. Dragomanov National University of Pedagogy, Meritorious Worker of Science and Engineering of Ukraine

L.V. Dolynska, PhD in Psychology, Professor, Chair of the Psychology Department, Assistant Dean of the Faculty of Philosophy Education and Science of M.P. Dragomanov National University of Pedagogy for Academic Matters and International Relations, Meritorious Worker of Education of Ukraine

K.V. Krabel, Chairman of the Student scientific society, Faculty of Philosophy Education and Science of M.P. Dragomanov National University of Pedagogy

O.V. Matviyenko, Doctor of Sciences in Pedagogy, Professor at the Department of Pedagogy and Methodology of Primary Education, Assistant Dean of the Faculty of Pedagogy and Psychology of M.P. Dragomanov National University of Pedagogy for Academic Matters

I.V. Morozov, Doctor of Cultural Studies, Professor at the Department of Management of Sociocultural Activities of Belarusian State University of Culture and Arts

G.S. Mednikova, Doctor of Sciences in Philosophy, Professor at the Department of Cultural Studies of M.P. Dragomanov National University of Pedagogy

O.Y. Mytnyk, Doctor of Sciences in Pedagogy, Chair of the Department of Practical Psychology of M.P. Dragomanov National University of Pedagogy M.O. Mozheiko, Doctor of Sciences in Philosophy, Professor, Chair of the Department of Methodology of Humanities of Belarusian State University of Culture and Arts

A.E. Palitsevich, PhD in Pedagogy, senior lecturer of the Department of the theory and history of information-document communication of Belarusian State University of Culture and Arts

Y.O. Prykhodko, Doctor of Sciences in Psychology, Professor at the Department of Psychology and Pedagogy of the Faculty of Pedagogy and Psychology of M.P. Dragomanov National University of Pedagogy, Academician of the Academy of Sciences of the Higher School of Ukraine

V.M. Syniov, Doctor of Sciences in Pedagogy, Professor, full member of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Dean of the Faculty of Correctional Education and Psychology of M.P. Dragomanov National University of Pedagogy, President of the Association of Correctional Pedagogues of Ukraine

This collection features scientific articles based on materials of the VII International scientific conference «Scientific searches: actual problems of theory and practice» (February 22, 2019).

Works by undergraduate and postgraduate students and young scientists from Ukraine and Poland address contemporary theoretical and applied problems of psychology, philosophy, cultural studies, history and pedagogy, and present interdisciplinary research and findings.

Compiled by:

Y.V. Kucherenko, PhD in Psychology, Associate Professor at the Department of Psychology and Pedagogy of M.P. Dragomanov National University of Pedagogy

S.S. Rusakov, PhD in Philosophy, Associate Professor at the Department of Cultural Studies of M.P. Dragomanov National University of Pedagogy

Humanitarian Corpus: [collection of scientific articles on contemporary problems of philosophy, cultural studies, psychology, pedagogy and history] – Issue 23 (Vol. 1). – Vinnytsia: Nilan Ltd. – 2019. – 136 p.

ISBN

© Article authors, 2019

© M.P. Dragomanov National University of Pedagogy, 2019

© Nilan Ltd, 2019

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

ГУМАНІТАРНИЙ КОРПУС

Випуск 23 (том 1)

Друкується за оригінальними авторськими текстами.
Редакційна колегія не несе відповідальності
за авторську редакцію поданих матеріалів.
Верстка та оригінал-макет Мохонько Віталій

ЗМІСТ

WARTOŚCI W UJĘCIU PSYCHOLOGICZNYM mgr inż. Bachórz Iwona	5
PRZESTRZEŃ MIASTA GDAŃSK HISTORIĄ PISANA-ZNACZNIE I SYMBOLE mgr Agnieszka Bień	10
ТРАНСФОРМАЦИЯ КУЛЬТУРЫ В ИНФОРМАЦИОННОМ ПРОСТРАНСТВЕ Василевская Валерия Эдуардовна,	18
ПОЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ КОЗАЦЬКО-СТАРШИНСЬКОГО РОДУ САВИЧІВ Василенко Вячеслав Миколайович	20
CZŁOWIEK I NAUKA – ROZWAŻANIA FILOZOFICZNE mgr Anita Edyta Wizner	23
REWOLUCJE W EGIPCIE W ŚWIETLE WYBRANYCH TEORII SOCJOLOGICZNYCH Witkowska Katarzyna	30
KULTURA BUŁGARSKA OD KUCHNI, CZYLI CO I JAK JEDZĄ BUŁGARZY Wojnarowska Aleksandra	38
ГУМАНІТАРНА ДОПОМОГА ВАТИКАНУ НА ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ УКРАЇНИ Ворон Оксана Петрівна	44
ПЕРЕДВИБОРЧІ КАМПАНІЇ І РИМО-КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА В УКРАЇНІ: ПОЗИЦІЯ ТА ПРІОРИТЕТИ Ворон Олена Петрівна	48
UŻYTECZNOŚĆ I ESTETYKA WYROBU RZEMIEŚLNICZEGO W ŚWIATLE PRZEMIAN KULTUROWYCH EUROPEJSKICH I POLSKICH CECHÓW RZEMIEŚLNICZYCH Wróbel Aleksandra	50
WYBRANE PRZEPISY PRAWNE W ASPEKCIE UCHODŹCÓW W PRAWIE MIĘDZYNARODOWYM I KRAJOWYM Głazowska Monika	62
ІНТЕРНЕТ-ФОЛЬКЛОР: ОСНОВНІ ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ Григоренко Ірина Василівна,	70
NAUKOWIEC – CZŁOWIEK CZY MASZYNA? MYŚL NA BIEGUNACH NAUKI mgr Marta Dargiewicz	73
КРЕАТИВНІСТЬ ЯК ЧИННИК ПРОДУКТИВНОСТІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА ЗВО Шамне А. В., Демченко Н. Ю.	79

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НОВІТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В СУЧАСНИХ ЕСТРАДНИХ ВИДОВИЩАХ Деркач Світлана Миколаївна	82
ЧИННИКИ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ ОСОБИСТОСТІ В ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ Ляшенко Олексій Андрійович, Достатня Олександра Андріївна	86
MIESZKAŃCY LIBII W RELACJI PODRÓŻNICZEJ KAZIMIERZA NOWAKA Mgr Izabela Dudek	91
TUTOR, PROMOTOR, PROJEKTANT ROZWOJU STUDENTA. O ROLI I AUTORYTECIE NAUCZYCIELA AKADEMICKIEGO W RELACJACH Z WYBRANYMI RODZAJAMI STUDENTÓW Marzec-Jóźwicka Magdalena.....	98
KURHAN A PROBLEM OSADNICTWA W POCZATKACH EPOKI BRĄZU mgr WOJCIECH ZGURECKI.....	108
СУЧАСНІ ПЕДАГОГІЧНІ КОНЦЕПЦІЇ У ВИХОВАННІ ТА НАВЧАННІ ОСОБИСТОСТІ Золотарьова Аліна Вячеславівна.....	117
КРЕАТИВНИЙ КОМПОНЕНТ ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ РЕЖИСЕРІВ Касьяненко Андрій Сергійович	120
OSOBOWOŚĆ A ORIENTACJA TEMPORALNA JAKO REGULATOR ZACHOWANIA CZŁOWIEKA Kolecka Aleksandra, Kolecka Barbara	123
ТРЕНД ДЕМОНСТРАТИВНОГО ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖЕННЯ В СУСПІЛЬСТВІ СПОЖИВАННЯ Добридень Оксана Володимирівна	131